

Список використаної літератури:

1. Гуцайлюк З. Деякі питання реформування системи бухгалтерського обліку: концепція та реалізація [Текст]/Бухгалтерський облік і аудит.– 2007.– №10. – С. 11–17.
2. Олійник О. І. Концепція обліку витрат і доходів у менеджменті лісогосподарських підприємств [Електронний ресурс]// Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/APE/2009_8/242-249.pdf
3. Хендриксен Э.С. Теория бухгалтерского учета [Текст]/ Э.С. Хендриксен, М.Ф. Ван Бреда. – М.: Видавництво: Финансы и статистика 1997–576с.
4. Пушкар М. С. Фінансовий облік. [Текст]/ М. С. Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 628 с.

*Олексій М.А., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., доцент Кулик Р.Р.*

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ОБЛІКУ РЕЗЕРВУ СУМНІВНИХ БОРГІВ

Сучасна економічна ситуація в Україні характеризується фінансовою нестабільністю, причиною і наслідком якої є проблема неплатежів, характерна для господарюючих суб'єктів. Економічна циклічність, періодичні спади та кризи неплатежів призводять до погіршення стану розрахунків між суб'єктами господарювання, викликає ріст обсягів дебіторської заборгованості.

Даний факт актуалізує необхідність раціональної організації обліку та проведення аудиту дебіторської заборгованості, а також забезпечення мінімальних гарантій для користувачів фінансової звітності щодо достовірності, реальності, повноти і законності наведеної про неї інформації. В Україні ця проблема набуває особливого значення, оскільки вітчизняна система обліку перебуває на стадії реформування відповідно до міжнародних стандартів.

У таких умовах невирішеними залишаються проблеми, пов'язані з термінами погашення дебіторської заборгованості, необхідністю створення резерву сумнівних боргів і вибору методу його нарахування.

Дослідження сутності дебіторської заборгованості та особливості її обліку висвітлюються у працях таких науковців: Ф. Ф. Бутинця, З. В. Гуцайлюка, С. Ф. Голова, С. Д. Батехіна, І. А. Бланка, В. П. Завгороднього, В. В. Ковальова, Г. В. Савицької, К. С. Сурніної, Я. В. Соколова, В. В. Сопка, та інших. Однак, не всі проблеми обліку дебіторської заборгованості

знайшли вирішення серед науковців і, в першу чергу, це стосується резерву сумнівних боргів. Тому ця ділянка обліку потребує подальшого дослідження з метою пошуку шляхів вирішення розбіжних питань.

Одним із важливих етапів формування і достовірного визначення величини активів підприємства, справедливого відображення стану розрахунків з дебіторами є резерв сумнівних боргів, який згідно з П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» має створюватися для визначення суми чистої реалізаційної вартості поточної дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуги. Для різних видів дебіторської заборгованості (за однорідними її групами) можуть застосовуватися різні методи розрахунку резерву сумнівних боргів передбачені П(С)БО 10 [5], які відповідають міжнародній практиці обліку резерву сумнівних боргів. До таких методів відносяться:

- визначення платоспроможності окремих дебіторів,
- визначення питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг,
- метод на підставі класифікації дебіторської заборгованості з визначенням коефіцієнта сумнівності за кожною групою дебіторської заборгованості.

Резерв сумнівних боргів щодо дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги можна розраховувати за одним з названих трьох методів. При цьому достатньо трудомісткий розрахунок резерву, виходячи з платоспроможності окремих дебіторів, доцільно здійснювати лише при невеликій кількості дебіторів підприємства. Для розрахунку резерву сумнівних боргів за іншими відповідними видами поточної дебіторської заборгованості, зазвичай, аналізують платоспроможність окремих дебіторів, а при наявності достатньо великої кількості дебіторів та періодів спостереження можна використовувати метод на підставі класифікації дебіторської заборгованості.

Однак, ці методики нарахування резерву сумнівних боргів є досить заплутаними і незрозумілими. Тому це завдає проблем і клопотів бухгалтерам. У П(С)БО 10 чітко не вказано, що нарахування резерву є обов'язковим, хоча у науковій літературі вчені дотримуються думки, що це є необхідним. Ці розбіжності також викликають певні проблеми на практиці.

Важливе питання, яке часто виникає стосовно резерву сумнівних боргів – це терміни його нарахування. За твердженням Сурніної К. С., резерви сумнівних боргів дозволяється створювати тільки за результатами інвентаризації дебіторської заборгованості в кінці року; в той же час пропонується розраховувати резерв перед складанням звітності, а використовуватись він буде протягом звітного року при потребі або безпосередньо перед

складанням звітності [4]. Також існують думки, що резерв потрібно нараховувати помісячно.

Пункт 7 П(С)БО 10 однозначно вказує на те, що резерв сумнівних боргів обчислюється на дату балансу для визначення чистої реалізаційної вартості [5], тобто щоквартально при складанні офіційного балансу. Але на багатьох підприємствах (холдингових структурах, групах компаній, що управляються одним власником) практикується щомісячна консолідація бухгалтерської інформації, де також важлива актуальність оцінки дебіторської заборгованості. Для управлінського обліку теж необхідно частіше, ніж раз у квартал, визначати реальність заборгованості дебіторів.

Автор дотримується тієї думки, що резерв сумнівних боргів потрібно нараховувати щомісяця, адже в умовах економічної нестабільності можна чекати будь-чого, наприклад, суттєвого погіршення платоспроможності боржника або його банкрутства. При щомісячному нарахуванні резерву сумнівних боргів у певній мірі ми можемо застрахувати своє підприємство від непогашення сумнівної заборгованості.

Важливим моментом в обліку резерву сумнівних боргів є правильне визначення його суми, яке допоможе адекватно оцінити стан активів і фінансові результати діяльності підприємства. Нарахування суми резерву сумнівних боргів за звітний період відображається у звіті про фінансові результати у складі інших операційних витрат.

Узагальнюючи вищевикладене свідчить, що достовірна оцінка активів підприємства, в тому числі і дебіторської заборгованості, відіграє одну з ключових ролей у системі обліку. Резерв сумнівних боргів коригує вартість дебіторської заборгованості у балансі з метою надання користувачам достовірної інформації. Розраховується резерв для усіх видів дебіторської заборгованості.

Дискусійним у літературі є також питання щодо термінів нарахування резерву. На основі аналізу П(С)БО 10 можна зробити висновок про необхідність щоквартального розрахунку на дату балансу. Пропонуємо також для цілей управлінського обліку робити щомісячні обрахунки.

Постійний контроль за станом дебіторської заборгованості та застосування відповідних заходів щодо стягнення боргів з боку керівництва і бухгалтерії підприємства дозволяють оптимізувати неплатежі дебіторів.

Список використаної літератури:

1. Горбачова О. М., Облік та аналіз дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи їх вирішення, О. М. Горбачова, Л. В. Лахай // www.nbuv.gov.ua
2. Губіна І. Резерв сумнівних боргів: створення та використання [Текст] / І.Губіна // Бухгалтерія. Право. Податки. Консультації. – 2007. – №48. – с.68-70.

3. Матицина Н. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю підприємств [Текст] /Н. Матицина // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – №12. – с.38–42
4. Сурніна К.С. Резерв сумнівних боргів: порівняння українських, російських та міжнародних стандартів обліку: Збірник тез та текстів виступів на Другій всеукраїнській науковій конференції, присвяченій видатним вченим у галузі бухгалтерського обліку – Житомир: ЖДТУ, 2004.– С. 100
5. П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»

*Олійник Ж.М., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., доцент Романів С.Р.*

ОЦІНКА МОЖЛИВОСТЕЙ ПРИКЛАДНИХ ПРОГРАМНИХ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

В сучасних умовах стрімко зростає інтерес обліковців до застосування у практичній діяльності сучасних інформаційних технологій. Адже їх використання у фінансовому обліку не лише надає можливість підвищити продуктивність праці бухгалтерії але й формує додаткові можливості для деталізації, систематизації та упорядкування масивів облікової інформації. Крім того сприяє посиленню таких якісних характеристик як достовірність і точність, дозволяє підвищити оперативність обробки облікових даних та складати і подавати звітності в будь-якому розрізі, отримувати інформацію в зручному вигляді для швидкого використання.

Основні етапи комп'ютеризованого облікового процесу в загальних рисах співпадають з ключовими етапами некомп'ютеризованих форм обліку.

Фінансовий облік в умовах використання комп'ютерної техніки передбачає такі стадії:

- збір, підготовка, реєстрація та введення даних з подальшим записом на машинні носії інформації;
- комп'ютерна обробка і групування облікових записів;
- формування і отримання звітної та довідкової інформації [2, с.71].

Однак методика, технологія і технічне забезпечення обліку за умови використання персонального комп'ютера передбачає певні відмінності. Зокрема, при веденні паперових форм обліку формування фінансової звітності здійснюється на підставі узагальнення даних облікових розрахунків.